

โครงการพัฒนาการเกษตรหมู่บ้านศิลปาชีพนิคมสร้างตนเองสุคริริน (บ้านเล็กในป่าใหญ่) จังหวัด
นราธิวาส

-----

๑. ความเป็นมา/ พระราชดำริ

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมพสกนิกร และสมาชิกนิคมสร้างตนเองสุคริริน ที่วัดโต๊ะโม๊ะ อำเภอสุคริริน จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๗ ทรงมีพระราชดำริ ให้ดำเนินการก่อตั้งหมู่บ้านศิลปาชีพ สำหรับบุตรหลานสมาชิกนิคมฯ และกลุ่มศิลปาชีพที่มีความสนใจ ให้มีที่อยู่อาศัยประกอบอาชีพมีรายได้มั่นคง โดยโครงการนี้จัดที่ดินทำกินที่บ้านไอร์ปาโจ ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคริริน จังหวัดนราธิวาส จำนวน ๒๐๐ ไร่ ให้เกษตรกรจำนวน ๕๐ ครอบครัว ละ ๓ - ๕ ไร่ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระราชดำริ ให้ดำเนินการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ที่ได้รับแต่ละครอบครัวอย่างผสมผสานและมีประสิทธิภาพสูงสุด

๒. การสนองพระราชดำริ/ การเข้าร่วมโครงการของกรมวิชาการเกษตร

กรมวิชาการเกษตร รับผิดชอบงานพัฒนาและส่งเสริมอาชีพทางการเกษตร ดำเนินการทดสอบและพัฒนาการเกษตรแบบผสมผสาน โดยนำผลงานที่ผ่านการวิจัยแล้วไปถ่ายทอดเทคโนโลยีในลักษณะการทดสอบและพัฒนาไปสู่พื้นที่เป้าหมาย ในรูปแบบระบบการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่และเกษตรกรเป้าหมาย เพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมเฉพาะพื้นที่ และเพิ่มทักษะให้แก่เกษตรกร เพื่อคุณภาพชีวิต รายได้ และเป็นอาชีพที่มั่นคงต่อไป

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ วัตถุประสงค์ทั่วไปของโครงการ

- เพื่อจัดตั้งหมู่บ้านศิลปาชีพ จัดที่ดินทำกินให้สมาชิกศิลปาชีพที่ยากจน เข้าอยู่อาศัยและประกอบอาชีพในโครงการฯ ครอบครัวละ ๓ ถึง ๕ ไร่
- เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกจัดนำผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพต่างๆ และมีความรู้ทักษะฝีมือด้านศิลปาชีพ
- เพื่อยกระดับรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มสมาชิกให้ดีขึ้น สามารถช่วยเหลือตนเองและสังคมได้
- เพื่อพัฒนาและส่งเสริมระบบการเกษตรแบบผสมผสานที่เหมาะสมกับพื้นที่ ให้สมาชิกสามารถประกอบอาชีพการเกษตรได้อย่างมั่นคง ควบคู่กับการทำศิลปาชีพ

๓.๒ วัตถุประสงค์เฉพาะในส่วนของงานวิชาการเกษตร (กรมวิชาการเกษตร)

เพื่อพัฒนาและส่งเสริมระบบการเกษตรแบบผสมผสานที่เหมาะสมกับพื้นที่ ให้สมาชิกหมู่บ้านศิลปาชีพฯ สามารถประกอบอาชีพทางการเกษตรได้อย่างมั่นคง มีผลผลิตบริโภคในครอบครัวและจำหน่ายเป็นรายได้เสริม

๔. พื้นที่เป้าหมาย

๔.๑ พื้นที่เป้าหมายของโครงการ

บ้านไอร์ปาโจ หมู่ที่ ๑ ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคริริน จังหวัดนราธิวาส

๔.๒ พื้นที่เป้าหมายของงานวิชาการเกษตร (กรมวิชาการเกษตร)

บ้านไอร์ปาโจ หมู่ที่ ๑ ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคริริน จังหวัดนราธิวาส

๕. หน่วยงานรับผิดชอบ

๕.๑ หน่วยงานรับผิดชอบหลักของโครงการ

- กรมวิชาการเกษตร

๕.๒ หน่วยงานวิชาการ (กรมวิชาการเกษตร)

- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนราธิวาส
- สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๘ จังหวัดสงขลา

๖. งบประมาณ

๖.๑ งบปกติกรมวิชาการเกษตร

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๙๐,๐๐๐ บาท

๖.๒ งบอื่นๆ (ระบุ)

- กปร.
- มูลนิธิชัยพัฒนา
- อื่น ๆ (ระบุ)

๗. ผลการดำเนินงาน

๗.๑ กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยี

๗.๑.๑ แปรลงต้นแบบ / แปรลงสาธิต

ได้ดำเนินงานโครงการฯ โดยการประชุมชี้แจงและถ่ายทอดเทคโนโลยีการปลูกและการปฏิบัติดูแลรักษาพืชผัก, พืชไร่, ไม้ผล, การเพาะเห็ดในถุงพลาสติก และการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร พร้อมทั้งให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ เมล็ดพันธุ์พืชผัก เมล็ดพันธุ์พืชไร่ ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยคอก และสารป้องกันกำจัดโรคแมลง ฯลฯ ให้แก่เกษตรกรในโครงการฯ ที่เข้ารับการฝึกอบรมฯ จำนวน ๓๐ ราย ยังไม่ได้ดำเนินการจัดทำเป็นแปลงเรียนรู้ สาธิตการผลิตพืชผัก - พืชไร่ ส่วนการติดตามการติดตามจัดเก็บข้อมูล ให้คำแนะนำ ได้ดำเนินการเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง จำนวน ๗ ครั้ง คิดเป็นผลการดำเนินงานร้อยละ ๗๐ ซึ่งกิจกรรมที่กำลังจะดำเนินงาน ดังนี้

(๑) งานพัฒนาการปลูกพืช

งานพัฒนาการปลูกพืชผักกอนามัยสำหรับบริโภคและจำหน่ายเป็นรายได้ เกษตรกรในโครงการฯ ได้มีการปลูกพืชผักในบริเวณที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทำกิน ทำให้มีผลผลิตพืชผักไว้บริโภคในครัวเรือน และสามารถจำหน่ายเป็นรายได้เสริม

งานพัฒนาการปลูกไม้ผลเศรษฐกิจ เกษตรกรในโครงการฯ ได้มีการปฏิบัติดูแลรักษาสวนไม้ผลตามคำแนะนำ ไม้ผลที่ปลูก ได้แก่ เงาะ, มังคุด, ลองกอง ฯลฯ ทำให้เกษตรกรในโครงการฯ มีผลผลิตไม้ผลไว้บริโภคในครัวเรือน และสามารถจำหน่ายทำให้เกิดรายได้

งานพัฒนาการปลูกพืชแซมในสวนไม้ผล เกษตรกรในโครงการฯ ได้มีการปลูกพืชแซมในสวนไม้ผล ได้แก่ กลั้วและสับปะรด และได้มีการปฏิบัติดูแลรักษาพืชแซมตามคำแนะนำ ทำให้สมาชิกในโครงการฯ มีผลผลิตกลั้วและสับปะรดไว้บริโภคในครัวเรือน และสามารถจำหน่ายทำให้เกิดรายได้

(๒) งานพัฒนาการเพาะเห็ด

งานเพาะเห็ดเพื่อบริโภคและจำหน่ายเป็นรายได้เสริม โดยได้สนับสนุนวัสดุและอุปกรณ์บางส่วนที่ใช้ในการเพาะเห็ด และได้มีการสนับสนุนวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการซ่อมแซมโรงเรือนเพาะเห็ดแก่เกษตรกรในโครงการฯ ทำให้เกษตรกรในโครงการฯ มีผลผลิตเห็ดไว้บริโภคในครัวเรือน และสามารถจำหน่ายเป็นรายได้เสริม นอกจากนั้นแล้วเกษตรกรในโครงการฯ ยังมีการผลิตและจำหน่ายในรูปแบบก้อนเชื้อเห็ดซึ่งช่วยให้มีรายได้ช่องทางหนึ่ง

(๓) การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

เนื่องจากผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรในโครงการฯ ไม่แน่นอน บางช่วงมีมากไม่

สามารถจำหน่ายได้หมดในพื้นที่ แต่ก็ยังมีไม่มากพอที่จะส่งไปจำหน่ายในพื้นที่อื่นหรือต่างอำเภอ หรือในบางช่วงที่ไม่มีแม้แค่มารับซื้อผลผลิต จากปัญหาข้างต้นจึงได้มีการจัดตั้งกลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร โดยมีเป้าหมาย คือ ส่งเสริมให้เกษตรกรในโครงการฯ ได้รวมกลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ได้มีการอบรมให้ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการใช้เครื่องมือและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร แก่เกษตรกรในโครงการฯ โดยมีการแปรรูปกล้วยเป็นกล้วยอบ แปรรูปสับปะรดเป็นไวน์สับปะรด และแปรรูปเห็ดเป็นแหนมเห็ด ไส้กรอกเห็ด และเห็ดปรุงรส

๗.๑.๒ การฝึกอบรม

ดำเนินการฝึกอบรมหลักสูตรการปลูกพืชผัก-พืชไร่ให้ปลอดภัยจากสารพิษ เป้าหมายเกษตรกรจำนวน ๓๐ ราย มีเกษตรกรเข้าร่วมการอบรม จำนวน ๓๐ ราย เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นและได้รับคะแนนหลังการฝึกอบรมตั้งแต่ ๗๐ เปอร์เซ็นต์ จำนวน ๒๘ ราย คิดเป็น ๙๓.๓๓ เปอร์เซ็นต์

๘. ผลสำเร็จ/ ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

- เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ หรือเกษตรกรที่ปฏิบัติงานในโครงการฯ สามารถประกอบอาชีพทางการเกษตรได้อย่างมั่นคง
- เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ หรือเกษตรกรที่ปฏิบัติงานในโครงการฯ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับปรุงและพัฒนาอาชีพของตนเองให้ดีขึ้น
- เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ หรือเกษตรกรที่ปฏิบัติงานในโครงการฯ มีความรู้และทักษะในการผสมปุ๋ยเคมีใช้เอง เพื่อลดต้นทุน และมีปุ๋ยเคมีใช้ตรงตามความต้องการ

๙. ปัญหา/ อุปสรรค

- ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้ปฏิบัติงานจากเหตุการณ์ก่อความไม่สงบ
- ยานพาหนะที่จะใช้ในการปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอ
- ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น ปฐพีวิทยา

๑๐. ภาพกิจกรรม

